

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälä kuvaa hyvin toiminnan tarkoitusta ja tavoitteita. On hyvä asia elinikäisen oppimisen ja koko oppimäärän suorittamisen jaksottamisen näkökulmasta, että taiteen perusopetusta voidaan järjestää jo varhaisiästä alkaen ja että aikuisten opetus on edelleen mahdollista. Jos halutaan lasten ja nuorten olevan edelleen etusijalla taiteen perusopetuksessa, oppilaaksi ottamisen pykälässä tulisi huomioida, että aikuinen ei ole oppilasvalinnassa paremmassa asemassa lapseen nähden kehitystasonsa vuoksi.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Yksi oppimäärä selkeyttää toimintamalleja ja sen laajuus on tarkoituksenmukainen. Koulutuksen järjestäjille, jotka ovat järjestäneet laajan oppimäärän mukaista opetusta, muutos ei ole merkittävä, mutta ilman OKM:n järjestämis lupaa toimiville, yleisen oppimäärän oppilaitoksille muutos saattaa tarkoittaa haasteita toiminnan järjestämiseen. Jos oppilaitoksella ei ole resursseja opetustuntimäärän tuplaamiseen, saattaa vaihtoehtona olla fuusio toisen oppilaitoksen kanssa tai jättäytyminen pois taiteen perusopetuksen piiristä ja opetuksen muuntaminen muuksi taidekasvatukseksi.

Oppimäärän laajuuden määrittäminen opintopisteissä on kannatettavaa. Koulutuksen laajuuden vertailtavuuden ja kansainvälisen osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen vuoksi olisi hyödyllistä,

että asetuksessa opintopisteestä käytettäisiin eurooppalaista opiskelun mittayksikköä eli 27 tunnin työmäärää, vaikka olisikin määritelty opetustuntimäärän osuudeksi 20 tuntia.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Jos kunta sopii taiteen perusopetuksen toteuttamisesta jonkin muun julkisen tai yksityisen yhteisön taikka säätiön kanssa, jolla ei ole järjestämislupaa, kunnan tulee toteuttaa useita julkisia hallintotehtäviä ja -päätöksiä, kuten päätökset oppilaaksi ottamisesta, oppilasmaksuista sekä todistuksen antamisesta. Lisäksi kunnan tulee laatia ja hyväksyä taiteenalakohtaiset opetussuunnitelmat sekä vastata siitä, että opetusta antavan oppilaitoksen rehtori ja opettajat täyttävät säädetyt kelpoisuusehdot. Kun kunnan resursseja vaaditaan paljon, herää kysymys, onko kunnilla mahdollisuutta sopia taiteen perusopetuksen järjestämisestä muun kuin järjestämisluvan omaavan oppilaitoksen tai toisen kunnan kanssa.

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Luvan myöntämisen perusteet ovat tarkoituksenmukaiset. Lakimuutoksen aiheuttaman mahdollisen murroksen myötä olisi toivottavaa, että luvan laajentaminen uusien kuntien alueelle olisi sujuvaa.

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Julkisten varojen tarkoituksenmukaisen käytön vuoksi yhteistyön tekeminen on erittäin kannatettavaa. Yhteistyötä ei kuitenkaan ole määritelty laajemmin, jolloin on vaikea arvioida, milloin lain pykälää tulee noudatetuksi. Tästä huolimatta on kannatus yhteistyön nostamisesta lakiin laajemmin kuin aiemmin, jotta resurssit tulevat tehokkaaseen käyttöön.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Taiteen perusopetuksen kehittäminen pitkäkestoisten vastuutehtävien kautta on oletettavasti vaikuttavampaa kuin sen tekeminen vain lyhytkestoisin hankerahoituksin. Vastuutehtävien vaikuttavuuteen vaikuttaa oleellisesti käytössä oleva budjetti, jotta esimerkiksi opettajien osaamista voidaan kehittää. Jos Opetushallituksen jakamat pedagogisen kehittämisen hankeavustukset jäävät pois valtion talousarviolta, vastuutehtävällä on suurempi vaikutus kuin jos hankerahoitukset jäävät rinnakkaisiksi rahoitusmuodoiksi kehittämistehtäviin. Vastuutehtäviä jaettaessa on tärkeää huomioida eri taiteenalojen ominaispiirteet.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Rahoitusperusteiden muutosehdotukset ovat kannatettavia. Rahoituksen tulisi olla mahdollisimman ennustettavaa, jotta toiminta on suunniteltavissa pitkäkestoisesti eikä sen rahoitukseen kohdistu äkkinäisiä muutoksia. Koulutuksen alueellisen saatavuuden vaikutus valtionosuuden perusteena käytettävien suoritteiden määriin on kannatettavaa, mutta mittarin tulee olla koulutuksen järjestäjille selkeä ja läpinäkyvä.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

14 § Oppilaaksi ottaminen**Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälään on kirjattu, että hakijoihin sovelletaan yhdenvertaisia valintaperusteita. Tämän lisäksi pykälän tulisi antaa koulutuksen järjestäjälle enemmän tukea siihen, että valintaperusteissa voidaan huomioida lasten ja aikuisten kehitystasoero ja että oppilaitokset voivat määrittää eri ikäryhmille tarjottavat opinnot. Pykälän tulisi olla aukoton, jotta voidaan huomioida ikätarpeet oppilasryhmiä perustettaessa ilman että toiminnan tarjoaminen eri ikäryhmille katsotaan syrjinnäksi.

15 § Oppilailta perittävät maksut**Valitse sopivin**

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus**Valitse sopivin**

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Arvioinnin ja todistuksen saamisen pykälä on kannatettava, mutta opetussuunnitelman perusteissa on huomioitava aiempia opetussuunnitelman perusteita paremmin ohjeistus arvioinnista, jotta pykälää toteutetaan tarkoituksenmukaisesti. Nykyisellään osaamisen arviointi eri oppilaitoksissa on vaihtelevaa eikä vertailtavuutta ole, mikä saattaa haastaa osaamisen arviointia esim. oppilaan vaihtaessa oppilaitosta kesken opintojen. Perusteissa määriteltävien tavoitteiden ja arviointikriteerien tulee olla selkeitä ja johdonmukaisia.

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus**Valitse sopivin**

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Tietojen järjestelmällinen kerääminen on erittäin kannatettavaa, mutta tiedonkeruuprosesseja suunniteltaessa tulee huomioida, että tietojen keräys on sujuvaa ja huomioi taiteenalakohtaiset toiminnalliset erot.

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Taiteen perusopetuksen laadun ylläpitämiseksi on kannatettavaa, että koulutuksen toteuttamista sekä annettua opetusta arvioidaan, ja että ulkopuoliseen toiminnan arviointiin on osallistuttava. Lain pykälän toteutumiseksi Opetushallituksen tuottama Neliapila-arviointimalli antaa pohjan arviointityölle, mutta se vaatii jatkotyöstämistä, jotta arviointi olisi toteutettavissa mallin mukaisesti oppilaitoksissa. Yhtäläisten mahdollisuuksien luomiseksi Neliapilaa tulisi kehittää esimerkiksi Opetushallituksen toimesta tai hankeavustuksin, jolloin tulokset olisivat kaikkien oppilaitosten saatavilla.

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

On kannatettavaa, että kumottavan lain nojalla myönnetty koulutuksen järjestämisluvat jäisivät ehdotetun lain voimaan tullessa voimaan ja kumottavassa laissa tarkoitetut koulutuksen järjestäjät saisivat jatkaa toimintaansa ehdotetussa laissa tarkoitettuina koulutuksen järjestäjinä, jolloin samalla oikeus valtionosuuteen säilyy. Tämä mahdollistaa nykyisille oppilaille oikeuden jatkaa opinnot loppuun, vaikka oppilaitoksella ei olisi mahdollisuutta järjestää jatkossa uuden tuntimäärän mukaista opetusta.

Koulutuksen järjestäjää haastaa, jos oppilaitoksessa on käytössä taiteen perusopetuksen rinnakkaisia opetussuunnitelmia samanaikaisesti kaksi tai kolme. Jos oppilas saa valita, jatkaako hän opintojaan vanhan opetussuunnitelman mukaisesti vai siirtyykö opiskelemaan uutta oppimäärää, vaikeuttaa se merkittävästi ryhmäopetusten järjestämistä. Jos muu lainsäädäntö ei estä, on kannatettavampaa, että oppilaitos voi valita tarjoaako se 1.8.2028 alkaen vain uuden järjestämisluvan mukaista oppimäärää, jolloin aiemmat opinnot voitaisiin tunnistaa ja tunnustaa osaksi uutta oppimäärää, vai tarjoaako se sekä vanhan että uuden oppimäärän mukaisia oppimääriä.

KOSKI-tietovarannon osalta on kannatettavampaa, että opetussuunnitelman perusteiden mukaisten koko oppimäärää koskevien tietojen tallentaminen KOSKI-tietovarantoon olisi velvoittava. Näin jäisi pois raskas suostumustenhallintaprosessi. Ensimmäiset uuden oppimäärän mukaiset tallennukset tulotaisiin tekemään todennäköisesti vasta 2030-luvulla, joka mahdollistaisi pitkän siirtymäajan niille oppilaitoksille, jotka eivät KOSKI-tiedonsiirtoja vielä tee. Jos oppimäärää koskevien tietojen

tallentaminen ei ole velvoittavaa, tulisi vähintäänkin muuttaa OPH:n määräystä siten, että suostumus kerätään vasta kun tietojen tallennus oppimäärän loppupuolella on ajankohtainen.

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Rahoitusmalli on kannatettava ja opetustuntikohtainen rahoitus on perusteltua. Läpäisevyyden huomioiminen suoritteessa ei ole aina tarkoituksenmukaista, sillä taiteen perusopetuksella on merkittäviä hyötyjä ilman koko oppimäärän suorittamistakin, mutta laki ei määritäkään jakoprosentteja vaan vain rahoituksen periaatteet. On kuitenkin ymmärrettävää vaikuttavuuden näkökulmasta, että oppimäärän läpäisevyysslukua halutaan kasvattaa. Malli ja mittarit koulutuksen alueellisen saatavuuden vaikutuksesta suoritukseen tulee olla koulutuksen järjestäjille selkeitä ja läpinäkyviä.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Asetusmuutosehdotus heikentää kouluttautuneiden opettajien asemaa ja koko taiteen perusopetuksen uskottavuutta osana Suomen koulutusjärjestelmää, jos asetuksen kolmas ja viides kohta otetaan käyttöön. Määritelmä on erittäin tulkinnanvarainen ansioituneisuuden osalta ja mahdollistaa opettajan määrittämisen kelpoiseksi kevein perustein. On ymmärrettävää, että osalle taiteenaloista korkeakoulutusmahdollisuudet ovat suppeammat ja on alueita, joissa kelpoisten opettajien saaminen työtehtäviin on haastavaa. Myöskään musiikkia, tanssia ja teatteria opettavia tai opettajaksi pyrkiviä ei tulisi nostaa kelpoisiksi pelkällä esitetyllä yliopistojen kelpoisuustodistuksella (24 §), joka ei vaadi korkeakoulututkintoa tai pedagogisia opintoja alan soveltuvan muun koulutuksen lisäksi. Sen sijaan että kelpoisuusvaatimuksia laskettaisiin, on kannatettavampaa, että edelleen voidaan palkata ei-kelpoinen opettaja, jos kelpoista opettajaa ei ole saatavilla. Jos lähes kaikki opettajat voidaan katsoa kelpoisiksi, oppilaitosten tilastoimat lukumäärät kelpoisista opettajista eivät myöskään tue suunnittelua opettajankoulutuksen järjestämiseksi.

Muutosehdotus 20 §: Taiteen perusopetuksen oppimäärän mukaista opetusta on kelpoinen antamaan henkilö: 1) joka on suorittanut asianomaiselle taiteenalalle soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon; 2) joka on suorittanut asianomaiselle taiteenalalle soveltuvan korkeakoulututkinnon; tai 3) jolla on asianomaiselle taiteenalalle soveltuva muu koulutus sekä vähintään 60 opintopisteen laajuiset opettajan pedagogiset opinnot.

Ei muutosehdotusta pykälän perustelutekstiin.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

5 § Opintojen mitoitus

Opintopistemääritelmässä 27 tunnin käyttäminen työmäärän mittana antaisi paremmin vertailtavuutta eri koulutusalojen kesken. Esimerkiksi lakiin vapaasta sivistystyöstä on kirjattu KOSKI-tietovarantoon tallennettavan koulutuksen laajuudesta seuraavasti: "Koulutuksen laajuus määritellään opintopisteinä siten, että opiskelijan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä.". Monissa kunnissa sama oppilaitos tarjoaa sekä vapaa sivistystyön opetusta että taiteen perusopetusta, joten lakimuutoksen myötä oppilaitoksen sisällä olisi kahta erilaista määritelmää opintopisteestä.

Muutosehdotus pykälään: Taiteen perusopetuksen oppimäärään kuuluvat opinnot pisteytetään niiden työmäärän mukaan. Opintopiste vastaa 27 tunnin työmäärää. Opetusta annetaan 20 opetustuntia yhtä opintopistettä kohden. Opintoihin kuuluu lisäksi sen tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja oppilaan kannalta kohtuullinen määrä omatoimista työskentelyä.

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Yleinen kommentti

Työryhmä on tehnyt perusteellista työtä ehdotuksessaan hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksessa annetun lainsäädännön uudistamiseksi. Ehdotukset tuovat mukanaan oikeasuuntaisia muutoksia kuten yhden oppimäärän, samanarvoisen aseman kaikille taiteenaloille, laajuuden määrittelemisen opintopisteinä, vastuutehtävät yhteiskehittämiseen sekä rahoitusmallin uudistamisen. Ehdotuksen heikkous on, että se ei edistä tuen tarpeessa olevien oppilaiden tilannetta kuin vastuutehtävän kautta, mikä puolestaan ei edistä saavutettavuutta. Laki ei myöskään näyttäisi edistävän kaikilta osin saatavuutta, sillä se tuo merkittäviä muutoksia yleistä oppimäärää järjestävien oppilaitosten tai ilman järjestämislupaa kuntien alaisuudessa toimivien yhteistyösopimusoppilaitosten tilanteeseen. Muutoin työryhmän ehdotukset ovat erittäin kannatettavia sellaisenaan tai pienin muutoksin.

Rantanen Maria

Taito Pirkanmaa ry - Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä